

Een legende over Lioba

Opvang met een
bijzonder kompas

Bron (bewerking): Heiligenlegenden, Siegwart Knijpenga, uitgeverij Christoffor, Zeist 1993.

Lieve rode kluwen, rol!

In Brittannië, hoog op de steile kust, woonden Michael en zijn vrouw Ebba. In de diepte ver onder hun huis sloeg de branding van de zee op de witte krijtrotsen.

Michael was een visser. Elke morgen daalde hij het smalle pad af naar de baai waar zijn boot lag, om uit te varen. Laat tegen de avond keerde hij terug, de mand op zijn rug, diepgebogen onder de last van de vis die hij torste. Zo ging het dag in, dag uit.

Michael en Ebba hadden geen kinderen en gedurende de dagen dat haar man op zee was, zat Ebba veel aan het venster en keek uit over het grijze deinende water. Ze zag de zon oprijzen in het Oosten en wanneer zijn licht in de kamer scheen, ging ze aan het werk, in de tuin en in het huis waar ze alles op orde bracht. En daarna was er nog veel tijd over en zat ze voor het venster en dacht: stil is het om ons heen, leeg is het in het huis; waarom wordt er bij ons geen kind geboren?

Tot ze op een dag, na jaren, merkte dat ze in verwachting was. En niet lang daarna voelde ze hoe het baby'tje zich bewoog in haar buik. Nu gingen de uren van de dag snel voorbij, want er moest veel voorbereid worden voor de geboorte.

In die tijd, in een heldere nacht, had Ebba een droom: Ze zat op de hoogte van de rotswand en beneden haar deinde de zee; ze wist dat ze een kind droeg, en toen ze naar haar buik keek, glinsterde er iets tussen de plooiën van haar mantel, het leek wel van metaal. Toen ze haar mantel opsloeg lag daar een blinkende bronzen klok. Ze lichtte de klok op en wiegde hem zachtjes heen en weer, tot de klepel die erin hing de klokkenwand raakte. De toon die daaruit opklonk zong machtig en werd ver over de zee en het land gedragen.

Toen Ebba wakker werd, klonk de toon nog na en toen ze over haar buik voelde, merkte ze hoe het kind zich bewoog en ze dacht: 'het duurt niet lang meer voor je geboren wordt en later, wanneer je groot bent, zal je stem vele mensen bereiken, als de toon van deze klok die ver over de wereld klinkt'.

Het baby'tje werd geboren, het was een meisje en de ouders noemden haar Truthgeba, dat betekent 'door God gegeven'. Maar toen het meisje opgroeide, was ze zo vriendelijk tegen de mensen om haar heen, dat ze door hen Lioba werd genoemd, 'zij die liefde geeft'. En die naam behield ze haar leven lang.

Lioba had geen broers of zusters, maar ze had gehoord dat de zoon van de zuster van haar moeder Ebba, haar neef dus, eens Brittannië had verlaten en de zee was overgestoken, naar Holland en vandaar naar Duitsland. Winfried heette hij en later noemden de mensen hem Bonifatius.

Aan hem dacht ze veel als klein meisje, en hoe vaker ze het huis verliet om hoger op de berg ver over de zee te kunnen zien, des te meer ze aan hem moest denken. En als Lioba iets lang genoeg bedacht had, dan ging ze het ook doen. Ze nam een ganzenveer, doopte die in de pot met zwarte inkt en schreef dat ze bereid was naar hem toe te komen, als hij haar nodig had.

Niet lang nadat de brief door de postbode was meegenomen, had ook Lioba een droom: Net als haar moeder zat ze aan de zee. In deze droom reikte ze met haar hand naar haar mond, waar ze een purperen draad uit nam. Ze pakte de draad en wikkelde en wikkelde tot ze een grote ronde kluwen in haar hand hield, die glansde in het licht. Ze merkte dat ze zo dicht aan het water stond, dat het zacht aan haar voeten spoelde. Ze bukte zich en legde de kluwen op een aanrollende golf, die hem weer weggrollend met zich meenam. In haar hand hield ze het einde van de draad en de kluwen rolde met de golf mee, ver, heel ver de zee op, naar het Oosten.

Toen Lioba wakker werd, zag ze geen kluwen en voelde geen water om haar voeten, maar ze verlangde er sterk naar over de zee naar haar neef Bonifatius te gaan, voor wie ze een behulpzame zuster wilde zijn. En zie, die morgen kwam Bonifatius' brief, waarin stond dat ze komen mocht. 'Ga recht naar het Oosten', schreef hij, 'over de zee, door de lage landen, over bergen en door wouden; in het huis dat ik zelf gebouwd heb zal ik op je wachten.'

H. Walburga

M. Dorothea Brokmann U.S.B.

Grote vreugde vervulde haar en niet lang daarna kuste zij haar moeder en vader vaarwel, groette de bloemen, de vogels en heel het wijde land en vertrok. 'Lieve rode kluwen, je rolde uit, daarheen waar mijn broer op mij wacht', zei ze zacht voor zichzelf. 'Nu zal ik je volgen en niet rusten voor ik hem gevonden heb.'

Het schip dat haar droeg en haar voeten die haar leidden brachten haar naar het sterke eikenhouten huis waar zij bevend aanklopte en door Bonifatius hartelijk begroet werd. Grote blijdschap vervulde nu het huis. De broeders zongen een welkomstlied en brachten eten en drinken. Lioba's komst werd met vreugde gevierd. Ook liet Bonifatius haar het huis zien. Hij bracht haar naar de dorpen eromheen, in de huizen van de mensen, zodat ze alles en iedereen leerde kennen.

Toch duurde dit alles niet lang. Bonifatius ging naar Lioba toe en zei: 'Lieve zuster, lieve vriendin, mijn leidsman zegt dat ik verder moet trekken. Jij was bereid mij te helpen. Wees nu een moeder voor de mensen die rondom dit huis wonen. Zelf moet ik gaan, maar mijn kracht zal je beschermen. Goud of edelstenen bezit ik niet, geld noch goed kan ik je geven; maar neem van mij deze handvol zout, het zal je helpen in alle gevaar.'

Bonifatius opende zijn rechterhand, waarin hij een beetje helder wit zout hield. Lioba nam een doek, ontving het zout daarin, knoopte de doek dicht en borg het in haar mantel. Ik zal het zout altijd bij me dragen, Bonifatius', antwoordde zij. 'Als jouw kracht daarin leeft, hoef ik voor niets bang te zijn.' 'Er ligt een grote kracht in', zei Bonifatius. 'De heer zelf wordt sterk in ons door het zout. Doe zoals je beloofde, draag het altijd bij je, vergeet het nooit!'

En wat gebeurt er als een vader of moeder of goede meester weggaat? Dan grijpt het kwaad zijn kans. In een nacht drong geklaag en geroep door tot de kapel, zodat Lioba ontwaakte. Door de hoge vensters zag ze de flitsende bliksem en ze hoorde de hard dreunende donder. In haar keel voelde ze toen de bijtende lucht van brand. Op het geluid van knetterend vuur sprong ze op en liep snel naar buiten. Daar was de nachtlucht rood van de vlammen die uit de huizen sloegen en die al gevaarlijk dicht bij de kapel kwamen.

Lioba liep naar de radeloze mensen en hield de mensen tegen die wilden vluchten. 'Haal water uit de rivier!' riep ze met sterke stem. 'En snel!'

'Wat doet een schep water tegen dit geweldige vuur?' riepen de mensen vertwijfeld en ze wilden opnieuw vluchten. 'Pak emmers en haal water!' riep Lioba met een stem die klonk als de klok uit haar moeders droom, 'Breng het water hierheen.' Enkelen vatten nu moed, haalden water en keerden snel terug. Eén volle emmer werd voor Lioba neergezet. Nu nam Lioba uit haar mantel de samengevouwen doek en strooide wat zout in het water. 'Heer', bad ze, 'bedwing dit vernietigende vuur.' Ze liep met de emmer op het vuur af en gooide zelf het water in de vlammen.

Als door een machtige hand gestuurd slonken de wilde vlammentongen ineen en de gloed doofde. Daarna smeulde en walmde het vuur nog slechts en de brand kon door de mensen met water uit de rivier geblust worden.

De kapel bleef gespaard, niemand was gewond geraakt en de huizen werden hersteld. Maar de mensen wisten vanaf die dag dat Bonifatius misschien wel weg was gegaan, maar dat de kracht waarmee hij hen beschermd had nu bij Lioba lag. En die kracht bleef, ook toen Bonifatius al lang was overleden. Vele jaren beschermde Lioba zo de mensen tegen brand en storm, tegen rovers en wilde dieren. Als een stil geheim droeg Lioba het geschenk van Bonifatius met zich mee en het raakte niet op, al de jaren die ze in het houten huis bij het bos leefde.

Toen Lioba gestorven was, dachten de mensen nog vaak aan haar. Ook nu nog. Sommigen hebben haar getekend. Naast haar tekenden zij dan een klok en een bliksem. De klok uit de droom van haar moeder Ebba en de bliksem die haar niet deren kon.

